

kontrafagott, mind 5-6 milliós hangszerek. Nem vennék tehát semmit, hanem szétsztanám a zenekari tagság között, így karácsony előtt.

– *Mennyi az átlagfizetés?*

– Bruttó 60.000.-Ft körül. Ehhez nincs mit hozzáfűzni, hiszen ez nem vonzó egzisztencia. Kimaradtunk mindenből, a nemzeti alapintézmények művészeti pótlékából, a pedagógusok minőségi pótlékából. Kaptunk azonban a Nemzeti

Kulturális Örökség Minisztériumából egy kiegészítő összeget "a munka elismerésére" amelyet az önkormányzati zenekaroknak különítettek el. Ezt nálunk határozott időre szóló illetménypótlék formájában adtuk ki, amely mintegy 10-12%-os béremelést jelent. November 30-ig biztosították ezt az összeget, de információim szerint jövőre is megkapjuk, talán valamennyivel többet is. Ez arra is jó, hogy a különböző

intézmények közötti bérfeszültséget valamennyire enyhítse.

Örülünk minden gesztusnak, amely a muzsikusok nyomasztó anyagi gondjain igyekszik enyhíteni. Meggyőződésem, hogy rossz befektetés egy-egy zenekari menedzsment részéről, ha éppen a zenészeken (azok fizetésén, körülményein) kíván takarékoskodni.

Tóth Anna

Kelet-európai Szimfonikus Zenekari Fesztivál - Miskolc, Debrecen, Békéscsaba (2000. június 22. - 28.)

Arról kérdeztük Gonda Ferencet, a Filharmónia Kelet-Magyarország Kht. igazgatóját, hogy mi adta az apropóját egy zenekari fesztivál szervezésének Debrecenben, illetve közvetlen és közvetett eredményt remélnék-e a nem mindennapi eseménysorozat megrendezésétől?

A Filharmónia Kelet-Magyarország Kht. a millenniumi ünnepség-sorozat keretében szervezi 2000. június 22-28. között három zenei központban a Kelet-Európai Szimfonikus Zenekari Fesztivált. A koncerteken és a zenekari találkozók túl kétnapos szakmai konferenciára is sor kerül, ennek helyszíne Debrecen város. Tudomásunk szerint ilyen jellegű fesztiválra és konferenciára nem került sor az elmúlt 30 évben. Az egyes városokban a hangversenyeket követően szakmai találkozón (fogadózenekar és a vendégzenekar) ismerkednek a zenekar működésével, felépítésével, fenntartóival, anyagi helyzetével, foglalkoztatási gondokkal. Debrecenben, ahol a kétnapos konferenciára kerül sor, a vendégzenekarok vezetésén túl (gazdasági vezető, fenntartó, művészeti vezető) meghívást kap az Európai Szimfonikus Zenekari Szövetség képviselője, a Magyar Szimfonikus Zenekari Szövetség képviselője, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának zenei szakemberei, a Pénzügyminisztérium képviselője, az önkormányzatok kulturális bizottságainak vezetői (azokból a városokból, ahol szimfonikus zenekar működik), az összes magyarországi szimfonikus zenekar vezetője, dél-európai országok jelentős szimfonikus zenekarainak képviselői (Románia, Horvátország, Bulgária) valamint azok a mecénások, akik szim-

fonikus zenekart támogatnak. A konferencia témája feltételezésünk szerint a meghívottak mindegyikét érdekli. Köztük olyan fontos kérdések megtárgyalására kerítünk sort, mint a "Kulturális adópolitika Magyarországon nemzetközi összehasonlításban", "A Média szerepe a magyar hangversenyéletben", "Önkormányzati szimfonikus zenekarok pénzügyi támogatása", "Sztárjelenség a magyar zenei életben és annak közgazdasági értelmezése", "Magyar szimfonikus zenekarok helyzete nemzetközi összehasonlításban". A fentiek túl még szeretnénk megnyerni az érdekképviseleti szervezeteket is a rendezvényen való közreműködésre és álláspontjuk kifejtésére.

És hogy miért Debrecen a konferencia helyszíne? Debrecen rendelkezik azzal az infrastruktúrával, ami egy nemzetközi rendezvény lebonyolításához szükséges, jelentős szerepet tölt be a magyar zenei életben, s nem utolsósorban a költségeket tekintve itt a legjobbak a paraméterek, s a város anyagilag is támogatja a rendezvényt.

Összességében megjegyzem, hogy ilyen széles körben nem ült még egymás mellé szimfonikus zenekari témában szakembereink. Bízunk abban, hogy a rendezvényünk a rendszeresen hangversenyre járók, valamint az idegenforgalmi szakemberek érdeklődését is felkelti, és az egyes helyszíneken nagy érdeklődés kíséri a koncerteket.

Gonda Ferenc, a rendezvény művészeti titkára, és az alábbi interjúban megszólaló Szilágyi György hangsúlyozták, hogy pontos műsort és programot csak a következő lapszámban tudnak mondani. Nagyon sok függ még a most beadott pályázatok sikerétől, hogy milyen pénzü-

gyi kondíciókkal tudnak kalkulálni, kik és hányan tudnak eljönni a meghívott vendégek közül. A táblázatban közölt koncertprogram is meglehetősen hiányos, de arra azért elegendő, hogy a hangversenyek jellegéről, helyszínéről és időpontjairól tájékozassa az érdeklődőket.

– A két profilúnak tervezett rendezvény egyik részét azok a hangversenyek alkotják, amelyeket Miskolcon, Debrecenben és Békéscsabán adnak a "házigazda" illetve a vendég együttesek. Tisztában vagyunk azzal, hogy Kelet-Magyarországon vannak még ezen kívül jó szimfonikus zenekarokkal és színvonalas zenei élettel rendelkező városok, pénzügyi lehetőségeink azonban erős önmérsékletre kényszerítettek bennünket. Így is városonként három, azaz összesen kilenc koncerttel készülünk, amelyeken kétharmad részben a vendégek, egyharmad részben pedig a "helybéli" játszanak majd. Békéscsabán, mivel ott nem működik hivatásos szimfonikus zenekar, a debreceniek képviselik színünket. Vendégeink Szlovákiából, Ukrajnából és Erdélyből – pontosabban Kassáról, Kijevből és Kolozsvárról – érkeznek.

– *Van-e olyan szándék ebben a fesztiválban, hogy Magyarország így próbálja valamennyire a kelet-délkelet-európai zenekarok európai integrálódását elősegíteni? Az már két éve elhangzott éppen a Budapesten rendezett PEARL konferencián, hogy a nemzetközi szervezetek szívesen tartanának szorosabb szakmai kapcsolatot a Magyarországtól keletre fekvő területek zenekaraival és általában zenei életével. Szükséges-e és lehet-e serkenteni a külön-*

bőző régiók együttműködését ilyen fesztiválok segítségével?

– Egyértelmű, hogy erre feltétlenül szükség van. Az is tény, hogy történtek már ezen a téren értékelhető és érzékelhető lépések. Azokkal a zenekarokkal, amelyek júniusban részt vesznek a fesztiválon, réginek és jónak mondható az együttműködés. Nem vitatom, hogy három zenekar nem jelentheti Kelet-Délkelet-Európa zenei életét és jó lenne több zenekarral, több várossal és több országgal ilyen jellegű munkakapcsolatot

évadokra újabb zenekarokat hívjunk meg koncertezni Kelet-Magyarország városába.

– Van-e arra lehetőség, esély, hogy a júniusi fesztivál illetve az újabb kapcsolatok révén egyre több szlovák, ukrán, erdélyi zenekart vonjanak be a kelet-magyarországi "körforgásba", ami egyben egy esetleges nyugat-európai bemutatkozás lehetőségével is kecsegtethet számukra?

– Ez az egyik legfőbb törekvésünk, de ez sajnos egyértelműen pénz kérdése. Ezeknek az együttéseknek ugyanis még a

"stratégiai" jelentőségét is.

– Mennyire van lehetőségük a magyar hangversenyrendezőknél, esetünkben a Filharmónia Kelet-Magyarország Kht. munkatársainak arra, hogy a térség többi zenekarát – azok színvonalát, repertoárját – valamennyire megismerje és a további meghívásokat tervezni tudja?

– Ez ismét pénz kérdése és úgy gondoltuk, hogy most ezt az első fesztivált igyekszünk színvonalasan megszervezni azokkal a partnerekkel, akiket már valóban ismerünk. Ha ez sikerül, akkor valóban arra kell pénzt és energiát fordítani, hogy a kört bővíteni tudjuk. Tudomásunk szerint azonban nem mindenütt vannak a már ismerteken kívül igazán profi szimfonikus zenekarok. Szlovákiában és Erdély jelentős részén vannak nagyon jó félpromi városi zenekarok, amelyek funkciója és mozgásteret azonban nem tartozik a mi tevékenységünk körébe.

– Feltétlenül meg szeretnénk hívni az általunk ismert nagyobb zenekarok (Erdélyből például a nagyváradi és aradi együttes) képviselőit, konkrét nevekkel és számokkal azonban január előtt nem tudok szolgálni. Ahogy az már kiderült, Ukrajnával kapcsolatban vagyunk nehezebb helyzetben. Úgy döntöttünk, hogy a kijeveikkel levelezünk és őket kérjük meg arra, hogy ajánljanak szakembereket más együttesektől, akiket nekünk érdemes meghívunk.

– Felmerülhet olyan téma ezen a konferencián, ami évek óta feszíti a magyar muzikusokat, nevezetesen az, hogy a kelet-európai zenekarok olyan alacsony áron kínálják magukat, amelyek gyakran lehetetlen helyzetbe hozzák a magyar (és más európai) együtteseket? El lehet-e indítani egy olyan tendenciát, amely egy etikai egyezséghez vezethet a gátsi-minimumok terén?

– A konferenciára összeállítottunk néhány témakört, amelynek elővezetéséhez egy-egy prominens szakembert kértünk fel. Ezeket meglehetősen hivatalosan, ám igen tágan érthetően fogalmaztuk meg. Azaz: szeretnénk, ha a legkényesebb kérdésekben is kialakulhatnának párbeszéddek, de semmiképpen nem akartuk, hogy eleve kivont karddal érkezzenek hozzánk vendégeink. Több olyan téma is van, ahol erről a problémáról beszélni lehet és a "napirenden kívüli" hozzászólásokra is lehetőséget teremtünk. Mindenesetre érdemünknek tekintenénk, ha valamilyen formában éppen nálunk kezdődne el ez a nagyon kényes téma valamilyen szintű megvitatása és rendezése.

– Van-e olyan törekvése ennek a fesztiválnak, hogy olyan, nálunk még nem ismert zeneműveket mutasson be, amelyek a vendégek hazájában íródtak? Azóta

	22. csütörtök	23. péntek	24. szombat	25. vasárnap	26. hétfő	27. kedd
Miskolc	Miskolci Szimfonikus Zenekar Liszt: Krisztus (oratórium)		Kijevi Szimfonikus Zenekar		Kassai Filharmonikus Zenekar	
Debrecen		Kijevi Szimfonikus Zenekar	Debreceni Filharmonikus Zenekar Liszt: Krisztus (oratórium) KONFERENCIA	KONFERENCIA	Kolozsvári Szimfonikus Zenekar	
Békéscsaba		Debreceni Filharmonikus Zenekar Liszt: Krisztus (oratórium)		Kolozsvári Szimfonikus Zenekar		Kassai Filharmonikus Zenekar

teremtteni. Ennek kivitelezése azonban kissé bonyolult és meglehetősen költséges folyamat, amire most még nem volt lehetőségünk.

A fesztiválon részt vevő külföldi zenekarok rendszeresen vendégszerepelnek Kelet-Magyarország városaiban, esetenként Budapestre is eljutottak már. A kassai és miskolci zenekar állandó partnerkapcsolatban állnak egymással, és kölcsönösen fellépnek egymás városaiban. Lehet, hogy most azt mondhatná valaki: miért azok jönnek, akiket már ismer a közönség, miért nem hívunk másokat is? A kérdés, ha valakiben felmerül, jogos; kollégáimmal azonban úgy éreztük, mivel ezek a hangversenyek mindenképpen nagyobb nyilvánosságot kapnak egész Európa szakemberei előtt, helyes tehát, ha a már ismert magas színvonalon játszó, velünk jó kapcsolatban álló együttesek kapják meg először a bemutatkozás lehetőségét. Sietek leszögezni azonban, hogy szeretnénk volna másokat is vendégül látni, erre most nincs elegendő anyagi fedezetünk. Arra azért fel lehet használni a fesztivál szervezésével kapcsolatos teendőket, hogy újabb partnereket ismerjünk meg, a következő

magyarországi szimfonikus zenekaroknál is kevesebb pénzük van, utazásra nemigen gondolhatnak. Ha tehát meg szeretnénk ismertetni őket a magyar közönséggel, az nekünk kerül pénzünkbe - és így elérkeztünk a már sokat említett kiindulóponthoz: a pénzhez, ami nincs (illetve csak elég szűkösen akad).

– Nem lehet, hogy ezek az együttesek "alanyi jogon", tehát saját szervezésben is el tudnak jutni Európa nyugati részére és igazából nincs szükségük a magyarok közvetítő szerepére?

– Biztos, hogy vannak olyanok is, bár azok inkább a keleti fővárosok már régen ismert nagyzenekarai. Nem tudok arról, hogy túl sok olyan együttes van ebben a térségben, amely rendszeresen turnézik - különösen nem Nyugat-Európában. Lépten-nyomon arról informálódunk, hogy ebből a szempontból Magyarország Európa legkeletibb pontja és e minőségében bizony fontos szerepe lehet a határvonal keletibbre-délkeletibbre tolásának. Mindezt erősíti az a tény is, hogy ha módunkban áll meghívni egy-egy jobb zenekart az említett földrajzi területről, nagy örömmel fogadják el meghívásunkat és pontosan érzik annak

ugyanis, amióta megszűnt a hivatalos és kényszeredett cserebere bizonyos országok kulturális termékei között, alig tudunk valamit szomszédaink törekvéseiről, az ott született új kompozíciókról.

– Ezen az első fesztiválon semmilyen műsorbeli megkötésünk nincs, nem is szeretnénk volna valamiféle kortárs zenei szemlélt csinálni, hiszen elsődleges célunk a közönség igényeinek kielégítése és illúzió lenne azt gondolni, hogy ehhez éppen az új művek jelentenek a legjobb fórumot. Pillanatnyilag annak örülünk, hogy potenciális közönségünk élénk érdeklődést mutat a fesztivál iránt és hogy találkozhatnak egymással az eddig csak egyenként hozzánk látogató zenekarok is. Minden jel arra mutat egyébként, hogy az együttesek bemutatnak majd hazájukban keletkezett műveket is. A kijeviek orosz, a kolozsváriak Enescu-darabban is készülnek a találkozóra és ennél többet most nem szabad elvárni sem a résztvevőktől, sem a közönségtől.

– Mekkora súly kerül majd a rendezvény nyilvánosságára, korszerű kifejezéssel élve a PR-jára?

– Nagyon fontosnak tartjuk; többnyelvű kiadvánnyal, műsorfüzettel készülünk az eseményre. Ígéretet kaptunk a Magyar Rádiótól, hogy felveszi és közvetíti a hangversenyeket, a konferenciáról is tudósítanak a különböző műsorokban. A Duna Televízióval is kapcsolatban állunk – pillanatnyilag egy összefoglaló műsor reményében, amely a koncerteken, összejöveteleken és konferencián készült felvételek szerkesztett anyagából állna.

– Vannak-e szponzorai a fesztiválnak?

– Támogatást kaptunk a Millenniumi

Emlékbizottság Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának kuratóriumától és számos pályázatra küldtünk illetve küldünk anyagot.

– Ha anyagi szempontból lehetségesé válik, szándékozzák-e ösztökélni a dunántúli zenekarokat arra, hogy részt vegyenek ezen a rendezvényen?

– Mindenképpen szeretnénk az összes szimfonikus zenekar vezetőit (külön a művészeti vezetőket is) meghívni a konferenciára és természetesen minél több hangversenyre is. Minderről részleteket majd januárban tudok mondani.

– Lesznek-e kiemelkedő szólisták ezeken a hangversenyeken?

– Várunk többet is; egyet például a kijevi Horovitz-verseny győztese közül, feltehetően egy szlovák klarinétost és a felajánlott zongorista mellé kértünk hegedűst is Kolozsvárról. Szabadtéri koncerteket is tervezünk ugyanis, ahol túlságosan költséges lenne szóló zongoristát felléptetni.

– Mennyiben gondoltak arra, hogy a zenei élet alapjait adó zeneoktatási intézmények is helyet kapjanak valamilyen formában ezen a rendezvényen?

– A konferenciának lesz egy érdekes kiegészítő része. A békéscsabai hangversenyhez kapcsolódva ellátogatunk Békéstarhosra, ahol éppen azokban a napokban rendezik a hagyományos Tarhosi Napokat. Az ottani programba is jól illeszkedik az az általunk tervezett beszélgetés, amelyre minél több meghívott kollégával szeretnénk érkezni és amelynek témája a közép- és felsőfokú zenei tanintézmények mennyiben tudják segíteni a zenekarok működését. Mennyire fontos vagy nem fontos a szólista- és pedagógus-

képzés mellett a zenekari muzikusok képzése és ehhez hol milyen eszközöket alkalmaznak. Szeretnénk egy célzott beszélgetést kezdeményezni a zenekarok utánpótlásának helyzetéről. És ami nem kevésbé fontos: a hangverseny-látogató közönség utánpótlásának "neveléséről" is feltétlenül beszélni szeretnénk. Mert az nagyon fontos természetesen, hogy a zenekarok megvitassák egymás között a problémáikat és azt, hogy kik követik az egyes tagokat az egyes pultoknál. Legalább ennyire érdekes azonban az, hogy ki hallgatja és néhány év múlva ki fogja hallgatni produkcióikat. Kin múlhat az, hogy van közönség, vagy nincs?

Lehet, hogy ezek a témák Debrecenben is felmerülnek majd, hiszen említettem, hogy szabadsággal kívánjuk kezelni a konferencia meghirdetett programját. Békéstarhoson azonban ezt szeretnénk központba állítani. Ott is lesznek szakavatott előadók, nemzetközileg elismert magyar szakemberek.

A helyi önkormányzatokat is be szeretnénk vonni. A városi rendezvények védnökei a helyi polgármesterek lesznek, mint ahogy az egész fesztivál fővédnökéül a kulturális tárca vezetőjét kértük föl. Konferencia-téma a fenntartók pénzügyi támogatása is.

Miskolcon és Debrecenben minden fellépő zenekart fogadás keretében szeretnénk összeismertetni egymással és a helyi zene-tanárokkal. Ez nem lesz igazán hivatalos találkozó, nem lesznek napirendi pontok, de adunk egy kis keretet ahhoz, hogy lehetőleg hasznos beszélgetés induljon el a résztvevők között.

Toth Anna

MESSZIRŐL JÖTT EMBEREK

A Nemzeti Filharmonikusok Nyugat-Európában

Mondják, messziről jött ember mondhat nagyokat is, hiszen nincs, ki utánajárhatna állításainak. A Nemzeti Filharmonikus Zenekar tagjai viszont nyugodtan dicsekedhetnek ha karnak, mondandójuknak bátran utána lehet nézni mondjuk a London Times 1999 november 11-i, vagy a Derby Evening Telegraph november 19-i számában, más brit lapokban, esetleg meg lehet kérdezni a világ egyik legnagyobb ügynöksége, az IMG Artists londoni irodáját, hogy a zenekar mennyire volt sikeres legutóbbi hangverseny-körútja során. Mindenünnen azt az információt kapnánk, hogy nagyon.

Ha valaki mégsem akarja idejét az interneten, vagy telefonálással tölteni, esetleg éppen nem jár London felé, annak álljon itt e néhány sor. Messziről jött ember írta, ám tessék bátran utána járni.

A turné szervezése három éve, egy novemberi este, a zenekar egyik angliai koncertjének szünetében kezdődött, amikor Andrew Jamiesonnal, a fentebb említett IMG zenekari ügyekben felelős vezetőjével megállapodtunk arról, hogy visszajövünk. Amíg ez így is lett, történt néhány dolog: levélváltások, faxváltások - együttesen kb. 6,5 kg-nyi papírt tesznek ki-, telefonok, szponzorkeresés (sikerrel!)

, majd felkészülés, vigyázz, rajt! A Malév 554-es párizsi járata október 27-én már vitte is a zenekart, hogy elkezdje eddigi leghosszabb európai hangversenykörútját.

Nem rossz helyen kezdtünk.

A Normandiai Fesztivál vendégeiként Rouen-ben és Le Havre-ban adtunk koncertet magyar szerzők műveiből. A fesztivál szervezői dícsérendő ötlettel a művek elhangzása előtt egy-egy odaillő magyar irodalmi alkotást - kitérő francia fordításban- mondattak el egy színesszel. Így Ligeti Lontanoja előtt Csaplár Vilmos egy novelláját, Liszt Esz-dúr zongoraversenye előtt a Szózatot (!), Bartók Két